



Karel Boonenburg (1916-1998)

De gedaanteverandering van de stadskern

Karel Boonenburg was van 1962 tot 1979 directeur van het Provinciaal Overijssels Museum, het huidige stadsmuseum Anno. In die jaren veranderde het aanzien van de Zwolse stadskern enorm. Met name in de jaren 1970-1974 was de binnenstad het toneel van ingrijpende bouwactiviteiten: het nieuwe stadhuis aan het Grote Kerkplein bijvoorbeeld en het winkelcentrum in wat we nu het Broerenkwartier noemen. Boonenburg heeft in vele tekeningen de stadskern vol bouwputten op aansprekende wijze vastgelegd. In deze expositie ziet u een ruime selectie van zijn werk uit die jaren.

Museumdirecteur & kunstschilder

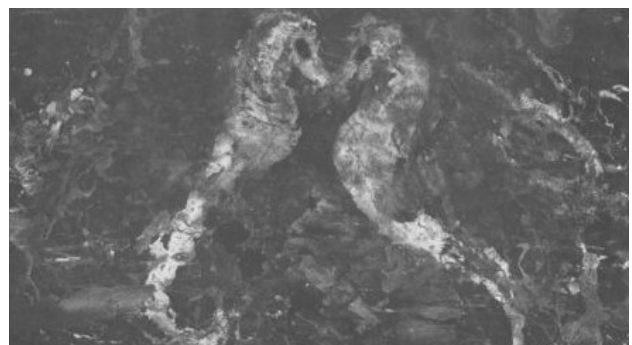
Boonenburg werd op 29 oktober 1916 geboren in Rijswijk, bij Den Haag. In die stad deed hij de Pedagogische Academie en had hij zijn eerste baan op het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, zoals OCW toen heette. Waarschijnlijk leerde hij daar zijn latere vrouw kennen, de Haagse Marij Elize de Boer, die ook 'rijksambtenares' van beroep was, met wie hij op 16 september 1944 in Apeldoorn in het huwelijk trad.

In 1954 werd hij 'wetenschappelijk ambtenaar' bij het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen. Hij schreef in die jaren over water- en windmolens en de scheepvaart en visserij op de voormalige Zuiderzee: *De windmolens van Nederland* (1946), *De Zuiderzee* (1956) en *De stervende Zuiderzee* (1963). Ook wordt een (latere) tentoonstelling vermeld van een collectie 'geaquarelleerde tekeningen' van zijn hand over het thema *Zuiderzee Nu*.

Het tekenen en aquarelleren heeft hij zichzelf eigen gemaakt: Boonenburg heeft naast zijn acte Pedagogische Academie geen opleiding tot professioneel kunstenaar gevolgd en staat daarom als autodidact (zelfstudent) te boek. Hij schilderde in impressionistische stijl, landschappen, maar ook dieren en bloemen.



Schaffhausen 1 (1968)



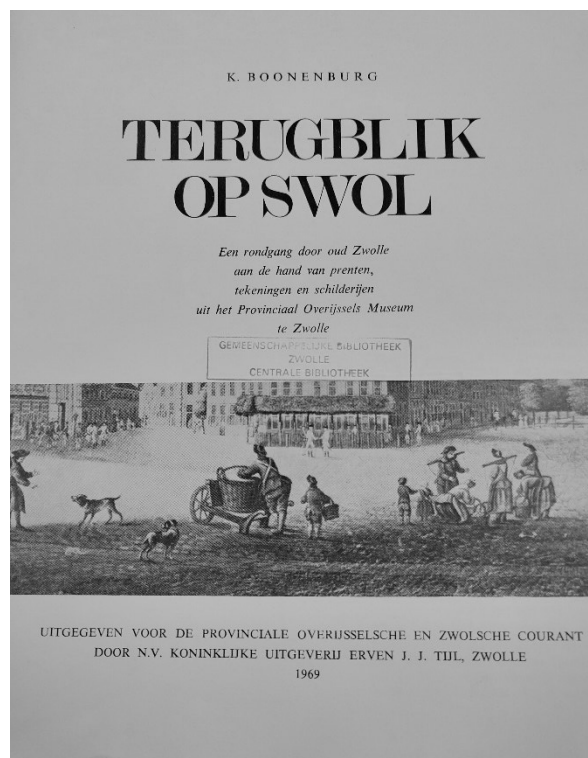
Zeepaardjes (1980)

Van 1962 tot 1979 was Boonenburg directeur van het Provinciaal Overijssels Museum te Zwolle. Na zijn afscheid tekende en schilderde hij nog veel meer dan het Zwolse werk dat op onze tentoonstelling te zien is. Het stadsarchief Kampen bewaart een serie landschappen en stadsgezichten. Hij was actief binnen de Kring van Noordveluwse Schilders en er wordt melding gemaakt van een expositie in 1988 in Bielefeld van maar liefst 'een zestigtal aquarellen.' Museum de Fundatie heeft een olieverfschilderij met de titel Boeket in de collectie. Boonenburg is overleden in zijn toenmalige woonplaats Hattem, op 21 februari 1998.

k. boonenburg melkmarkt 41 zwolle 05200-14650 geb. datum: 29-10-1916, rijswijk	provinciaal dokumentatiecentrum voor beeldende kunst overijssel
--	---

opleiding: autodidakt.
 solotentoonstellingen: diverse malen in hotel
 dijkstra, zwolle. groepstentoonstellingen: ieder
 jaar in 'de zwaluwenburg' oldebroek. opdrachten/
 aankopen: partikulieren, gemeente zwolle.
 publikaties: lexicon pieter scheen, artikelen in
 kranten, eigen publikaties: in 'de mars'.
 technieken: schilderkunst - olieverf / waterverf;
 tekenkunst - inkt.





"Onder de titel *Terugblik op Swol* zijn in de Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant regelmatig reproducties verschenen van oude schilderijen, prenten en plattegronden, welke betrekking hadden op de geschiedenis van de stad Zwolle. (...) Het spreekt daarbij welhaast vanzelfsprekend dat ondergetekende, als directeur van het genoemde museum, voor de begeleidende tekst zorgde. (...) Daar de serie bijzonder veel waardering oogstte, is besloten er een boekje van te maken."

Citaten uit het voorwoord van K. Boonenburg

De gedaanteverandering van de stadskern

Tentoonstelling Karel Boonenburg Open Monumentendag 12 september 2026

In de periode 1968 tot 1974 was Boonenburg zeer actief als beeldend chroniqueur van de veranderingen in het aanzicht van de Zwolse binnenstad. Met aquarel, viltstift en ballpoint legde hij de veranderingen in de stadskern van de jaren '70 vast.

Er werd in die jaren veel gesloopt en nieuwgebouwd. Rond de Broerenkerk lag zoveel plat, dat hij de serie tekeningen van dat gebied plastisch de aanduiding 'Het gat van Zwolle' meegaf.

Boonenburg vervaardigde zeker een kleine vijftig werken, veelal aquarellen die hij met ballpoint en/of zwarte viltstift intekende. De tentoonstelling omvat 20 van zulke werken. Ze zijn daarvoor speciaal ter beschikking gesteld door het Kunstdepot van de gemeente. De Vrienden van de Stadskern Zwolle zijn de beheerder daarvan, Gerrit van den Belt, zeer erkentelijk dat hij ons op het bestaan van dit werk heeft gewezen en enthousiast toegang heeft gegeven tot de collectie. Deze impressies, die Boonenburg vrijwel allemaal in of rond 1973 heeft vastgelegd, brengen de enorme gedaanteverandering in beeld die de stadskern in die periode heeft ondergaan.

Ook Collectie Overijssel heeft 25 van zulke Zwolse stadsgezichten uit dezelfde jaren. Oorspronkelijk werden ze bewaard in de tekeningen- en prentencollectie van 'de afdeling topografisch-historische atlas van het Gemeentearchief Zwolle.' Die zijn alleen digitaal in te zien in de leeszaal van Museum Anno.

Karel Boonenburg en Han Prins

Han Prins 'op de bres voor Zwolle'

In 2025 stond een andere tekenaar van de stadskern centraal, Han Prins (1925-1987). De Vrienden van de Stadskern Zwolle, waarvan Han Prins in 1955 een van de oprichters was, hebben Prins' schetsen vaak benut om hun argumenten voor of tegen bepaalde ingrepen in de binnenstad kracht bij te zetten. Zo bracht hij het effect van een geplande vierbaansweg door de binnenstad afschrikwekkend in beeld. En mede door zijn schetsen werden panden als het Huis met de Hoofden en het Pestengasthuis van de sloop gered. Hij speelde een prominente rol in de discussies, eind jaren zestig en begin jaren zeventig, over het ontwerp voor een nieuw stadhuis.

Het nieuwe stadhuis

Boonenburgs aquarellen en tekeningen, veelal van dezelfde locaties als Prins in beeld bracht, dienden voor zover we weten geen ander doel dan de situaties en de bouwactiviteiten vast te leggen. In één geval weten we wel hoe hij over zo'n bouwplan dacht: het ontwerp voor het nieuwe stadhuis keurde hij af. In zijn 'Terugblik op Swol' schrijft hij in 1969 onomwonden: 'Het moderne raadhuis (...) vind ik op zichzelf heel mooi, maar het is natuurlijk vreselijk als dit in het oude hart van de stad wordt geplant. Dit kan gewoon niet. Iedereen zou dat met mij eens moeten zijn, maar helaas is dit niet het geval.' Op tekeningen van Han Prins is te zien hoe dat stadhuis van architect Konijnenburg eruit zou hebben gezien (www.vriendenvandestadskernzwolle.nl/hanprins)



De gedaanteverandering van de stadskern

Tentoonstelling Karel Boonenburg Open Monumentendag 12 september 2026

Op de panelen in de hal van het oude stadhuis is een ruime selectie te zien van de aquarellen uit het Kunstdepot van de gemeente Zwolle:

Serie 'Het gat van Zwolle':

1. Achter de Broerenkerk I
2. Achter de Broerenkerk II
3. Bij het eiland
4. Bouwkeet bij Broerenkerk
5. Het eiland (met Pelsertoren)
6. Overzijde Thorbeckegracht
7. Wijndragerstoren en Librije

In dezelfde omgeving

8. Bouw winkelcentrum bij de Broerenkerk
9. Gezicht (naast Oversticht) op bouw winkelcentrum
10. Broerenkerk doorkijk naar Vispoortenplas
11. (Gezicht vanaf Thorbeckegracht op) Broerenkerk en Broerenkazerne
12. Broerenkerkplein / Wijndragerstoren
13. Krabbestraat (rechts Wijndragerstoren)

Stadhuis

14. Bouw stadhuis Goudsteeg Langhuis
15. Bouwput nieuw stadhuis
16. Grote Kerkplein met bouw materiaal voor stadhuis

Andere locaties

17. Bij de Diezerpoortenbrug (Pelzertoren, sic)
18. Bouw voetgangersbrug Thorbeckegracht
19. Hoek Eekwal
20. Van Roijensingel
21. Bij het Rodetorenplein
22. Hoek Rodetorenplein-Melkmarkt